

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHTU (teine koda) OTSUS

16. veebruar 2000*

(Ühenduse kaubamärk—Tahke seebi kuju—Registreerimistaotluse vorminõuete eiramine—Absoluutsed registreerimisest keeldumise põhjused—Läbivaatamine apellatsioonikoja omal algatusel—Kaitseõigustest kinnipidamine—Kauba enda loomuomasest kujust koosnevad tähised—Märgi varasem registreerimine mõnes liikmesriigis

Kohtuasjas T-122/99,

The Procter & Gamble Company, asukoht Cincinnatti, Ohio, Ameerika Ühendriigid, esindaja: T. van Innis Brüsseli advokatuurist, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo K. Manhaeve, 56-58 Rue Charles Martel,

hageja,

versus

Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), esindaja: õigustalituse direktor O. Montalto, esindajad: õigustalituse liikmed E. Joly ja S. Laitinen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis c/o õiguskomisjoni liige C. Gómez de la Cruz, Wagner Centre, Kirchberg,

kostja,

mille ese on tühistamishagi, mis on esitatud Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) kolmanda apellatsioonikoja 15. märtsi 1999. aasta otsuse (asi R74/1998-3) peale, mis on tehtud seebi kujutise ühenduse kaubamärgiks registreerimise taotluse nr 230680 kohta.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS

(teine koda),

koosseisus: president J. Pirrung, kohtunikud A. Potocki ja A.W.H. Meij,

kohtusekretär: ametnik J. Palacio González,

- Kohtumenetluse keel: prantsuse

arvestades 20. mail 1999 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldust,
arvestades 12. augustil 1999 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud vastust,
arvestades 8. detsembril 1999 toimunud kohtuistungil esitatut,
on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1. Hageja esitas 16. aprillil 1996 Siseturu Ühtlustamise Ametile (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (edaspidi „ühtlustamisamet”) kujundliku kaubamärgi ühenduse kaubamärgiks registreerimise taotluse.
 2. Kaubad, mille jaoks kaubamärgi registreerimist taotleti, olid seebid, mis kuuluvad 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkuleppe (läbi vaadatud ja muudetud) klassi 3.
 3. Kontrollija teatas 20. veebruaril 1997 hagejale telefoni teel, et kaubamärgitaotlus ei sisalda taotletava märgi kujutist. Hageja saatis ühtlustamisametisse 25. veebruaril 1997 saabunud kulleriga märgi reproduktsiooni, kasutades sellel etapil nimetust „kujundlik kaubamärk 3D“.
 4. Vahepeal teatas kontrollija 20. veebruari 1997. aasta faksiga hagejale, et taotluse esitamise kuupäevaks on määratud 16. aprill 1996.
1. Kontrollija teatas hagejale 24. novembri 1997. aasta teatisega, et taotletav tähis, mis koosneb ainult kauba enda loomuomasest kujust, ei ole registreerimiskõlblik nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT L 11, 1994, lk 1), muudetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 3288/94, millega muudetakse Uruguay vorus sõlmitud lepingute rakendamiseks määrust (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT L 349, 1994, lk 83), artikli 7 lõike 1 punktide e ja i kohaselt.
 2. Hageja, kellel paluti esitada oma märkused kahe kuu jooksul, ei vastanud kontrollija vastuväidetele.
 3. 18. märtsi 1998. aasta faksiga teatas kontrollija hagejale oma otsusest keelduda kolmemõõtmelise kaubamärgi registreerimisest artikli 7 lõike 1 punktide e ja i alusel.

4. 15. mail 1998 esitas hageja määruse nr 40/94 artikli 59 alusel ühtlustamisametile kaebuse kontrollija otsuse peale.

Selgitus kaebuse aluste kohta esitati 17. juulil 1998. Hageja väitis selgituses, et taotletav kolmemõõtmeline kuju on eristusvõimega pikisuunalistest sälkudest moodustuva nõgususe tõttu, mis on kaubanduses ebatavaline. Ta märkis samuti, et kõnesolev kuju on registreeritud mitmes liikmesriigis ning et tema sellega seotud taotlused muudes riikides rahuldati konkurentide vastuväideteta.

5. Kaebus esitati kontrollijatele esialgseks läbivaatamiseks määruse nr 40/94 artikli 60 kohaselt.
6. Kaebus saadeti 14. augustil 1998 tagasi apellatsioonikojale.
7. Ettekandja juhtis 22. jaanuaril 1999 hagejale saadetud teatisega hageja tähelepanu asjaolule, et taotluse vormil on esitatud kujundlik kaubamärk, kuid taotletava märgi kujutis vastab kolmemõõtmelisele kaubamärgile. Hagejal paluti esitada selle kohta oma märkused.
8. Hageja möönis 15. veebruari 1999. aasta faksis, et taotluse vormis oli viga ning täpsustas, et märk, mille registreerimist taotleti, oli tegelikult kolmemõõtmeline kaubamärk.
9. Kaebus jäeti 15. märtsi 1999. aasta otsusega (edaspidi „vaidlustatud otsus“) rahuldamata.
10. Apellatsioonikoja arvamuse kohaselt ei olnud registreerimistaotluses selgesti märgitud, et taotletav märk on kolmemõõtmeline, nagu on ette nähtud komisjoni 13. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ) nr 2868/95, millega rakendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT L 303, 1995, lk 1), eeskirja 3 lõikes 1. Asjaolu tõttu, et parandus muudab oluliselt kaubamärgi määruse nr 40/94 artikli 44 lõike 2 tähenduses, tuleb vaidlustatud taotlus tunnistada vastuvõetamatuks.
11. Apellatsioonikoda väidab, et taotlus tuleb igal juhul tagasi lükata kolmel absoluutsel keeldumispõhjusel.
12. Eelkõige puudub taotletaval kujul eristusvõime määruse nr 40/94 artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt. Selle ainus selgesti eristatav tunnus ehk pikisuunaline sälk ei ole nii esileulatav, et tähelepanelik ja kaalutlev keskmine tarbija tunneks tootes ära taotluses esitatud toote.
13. Teiseks meenutab taotletav kuju tahke seebitüki tavapärasel kasutamisel moodustuvat kuju ning vastab üksnes kauba enda loomumasest kujust moodustuvale tähisele artikli 7 lõike 1 punktide e ja i tähenduses.

14. Kolmandaks on taotletav kuju vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks määruse nr 40/94 artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii tähenduses, sest sälgu otstarve on võimaldada toodet paremini käes hoida.
15. Apellatsioonikoda lükkas tagasi hageja argumendi märgi registreerimise kohta teatavates liikmesriikides põhjendusel, et kõnealune asjaolu ei ole ühtlustamisametile siduv.

Poolte nõuded

16. Hageja nõuab, et Esimese Astme Kohus:

- tühistaks vaidlustatud otsuse;
- nõuaks ühtlustamisametilt ühenduse kaubamärgi taotluse nr 230680 avaldamist pärast määruse nr 40/94 artikli 39 lõikes 6 nimetatud tähtaja möödumist;
- mõistaks kohtukulud välja ühtlustamisametilt.

17. Ühtlustamisamet palub Esimese Astme Kohtul:

- hageja teine nõue vastuvõetamatuna tagasi lükata;
- jätta hagi rahuldamata põhjendusel, et taotluses nr 230580 esitatud märk on eristusvõimeta;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

18. Hageja võttis kohtuistungil teise nõude tagasi ning Esimese Astme Kohus võttis selle formaalselt teadmiseks.

Apellatsioonikoja pädevuse puudumine

Poolte argumendid

19. Hageja väidab, et apellatsioonikoda ei olnud pädev uuesti kontrollima taotluse esitamise asjaolusid ega omal algatusel esitama kahte absoluutset keeldumispõhjust, mida kontrollija ei olnud esitanud, nimelt taotletava kuju eristusvõime puudumist artikli 7 lõike 1 punkti b tähenduses ning kõnealuse kuju tehnilise tulemuse vajalikkust artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaselt.
20. Ühtlustamisamet on seisukohal, et apellatsioonikojal on õigus otsustada esitatud faktide ning *a fortiori* omal algatusel esitatud väidete põhjal. *Ex parte* menetluses, nagu käsitletavas asjas, on määruse nr 40/94 artikli 74 lõike 1 kohaselt ühtlustamisametil õigus kontrollida fakte omal algatusel. Peale selle ei saa apellatsioonikoda jätta arvestamata talle esitatud väiteid ainuüksi seetõttu, et need

on kontrollijale varem esitamata (kohtuasi T-163/98: The Procter & Gamble Company vs. OHIM (Baby dry), EKL 1999, lk II-40, punkt 43). Lõpuks teeb apellatsioonikoda samuti nagu kontrollija, kelle otsus on vaidlustatud, määruse nr 40/94 artikli 61 lõike 2 kohaselt otsuse pärast kontrollimist, mille käigus ta annab pooltele märkuste esitamise võimaluse nii sageli kui vaja.

Esimese Astme Kohtu järeldused

21. Apellatsioonikoja esitatud kaebusega, niivõrd kui selle eesmärk oli muuta kontrollija otsust jätta märk registreerimata absoluutsel keeldumispõhjusel, asetati apellatsioonikoda registreerimistaotluse hindamisel kontrollija seisundisse.
22. Järelikult oli apellatsioonikoda määruse nr 40/94 artikli 62 lõike 1 alusel pädev taasalustama taotluse kontrollimist, arvestades kõiki määruse nr 40/94 artiklis 7 esitatud absoluutseid keeldumispõhjust, ilma kontrollija põhjendustest tulenevate piiranguteta (Baby dry, punkt 43).
23. Sellest tulenevalt oli apellatsioonikojal õigus esitada hageja vastu kaks registreerimisega seotud uut absoluutset keeldumispõhjust, mille järgi on taotletav kuju esiteks eristusvõimeta, teiseks ei ole see vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks.
24. Seoses hageja väitega, et apellatsioonikoda oli ebapädev registreerimistaotluse esitamise asjaolusid uuesti kontrollima, tuleb märkida, et juhul kui kontrollija oleks kohe alguses jätnud taotluse vormilise vea tõttu vastuvõetamatuna rahuldamata, oleks hageja saanud kas pöörduda kaebusega apellatsioonikoja poole või esitada ühtlustamisametile kohe uue registreerimistaotluse.
25. Apellatsioonikoda tõi omal algatusel *a posteriori* esile vormilise vea, mida kontrollija ei olnud esitanud, ning jättis seega hageja ilma kõnealuselt valikust, esmajoonest teisest võimalusest, mida kasutades ta oleks saanud varasema esitamiskuupäeva, kui oli võimalik saada pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist.
26. Peale selle näeb määruse nr 40/94 artikkel 130 ette, et apellatsioonikoja pädevusse kuulub „kontrollijate...otsuste peale esitatud kaebuste arutamine.“ Määruse nr 40/94 artikli 58 kohaselt võib kaebuse esitada ainult menetluspool, „kelle kahjuks otsus tehti.“
27. Käesolevas asjas kontrollis apellatsioonikoda kontrollija menetluse korrektsust, kuigi hageja seda küsimust ei esitanud ega oleks saanudki esitada ilma tema kahjuks tehtud otsuseta.
28. Lõpuks, kuna apellatsioonikoda ei kontrollinud selle punkti kohta otsust tehes talle esitatud hagi asjaolusid, ei saa ta kindlalt väita, et tal olid määruse nr 40/94 artikli 62 lõike 1 kohaselt samad volitused nagu kontrollijal.

29. Eespool öeldust järeldub, et väitega tuleb nõustuda, niivõrd kui vaidlustatud otsusega on registreerimistaotlus tunnistatud vastuvõetamatuks.

Kaitseõiguste rikkumine

Poolte argumendid

30. Hageja märgib, et apellatsioonikoda ei andnud talle võimalust esitada oma märkusi ei taotluse esitamise tingimuste täitmise, ega ka kahe uue keeldumispõhjuse kohta.
31. Ühtlustamisamet väidab, et hagejal oli võimalus oma seisukohta väljendada samadel alustel, millele toetus apellatsioonikoda määruse nr 40/94 artikli 44 lõike 2 kohaldamisel.
32. Samas tunnistab ühtlustamisamet, et apellatsioonikoda ei andnud hagejale ametlikku võimalust esitada oma märkusi taotletava kuju eristusvõime puudumise kohta. Ühtlustamisamet väidab, et käesoleval juhul ei kujuta kõnealune tegevusetus siiski hageja kaitseõiguste rikkumist.
33. Artikli 7 lõike 1 punktis b nimetatud tähisest koosnev märk ning artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis i nimetatud kauba enda loomuomasest kujust koosnev tähis on selgesti sarnased. Mõlemal puudub eristusvõime. Seda seisukohta on hageja tunnistanud nii kontrollija tegevuse etapil, kui ka apellatsioonikoja ees.

Esimese Astme Kohtu järeldused

34. Kuna apellatsioonikoda ei olnud pädev omal algatusel esitama registreerimistaotluse vorminõuete eiramise küsimust, tuleb märkuste saamise võimaluse hagejale esitamata jätmist kontrollides piirduda ainult nende kahe uue absoluutse keeldumispõhjusega, mida apellatsioonikoda on aktsepteerinud.
35. Kaitseõiguste tagamise põhimõte on sätestatud määruse nr 40/94 artiklis 73, mis näeb ette, et ühtlustamisameti otsuste aluseks võivad olla üksnes põhjused, mille kohta huvitatud isikul on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
36. Peale selle sätestab määruse nr 40/94 preambuli üheteistkümnnes põhjendus, et ühtlustamisamet peab talle kõnealuse määrusega antud rakendamisevolitusi kasutama „ühenduse õiguse raames“.
37. Ollakse ühisel seisukohal, et kaitseõigused on ühenduse õiguse aluspõhimõte ning et sellest tulenevalt peab isikul, kellele on suunatud avalike asutuste otsused, mis märkimisväärselt mõjutavad nende isikute huve, nagu käesoleval juhul, olema tõhus võimalus oma seisukohti väljendada (kohtuasi 17/74: Transocean Marine Paint Association vs. komisjon, EKL 1974, lk 1063, punkt 15).

38. Esimese Astme Kohus on seisukohal, et hagejale ei antud asjakohast võimalust esitada oma märkusi seoses apellatsioonikoja omal algatusel esitatud keeldumispõhjusega, mille kohaselt on taotletav kuju eristusvõimeta. Vastupidi ühtlustamisameti argumentidele, ei saa artikli 7 lõike 1 punktis b ega artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis i sätestatud absoluutseid keeldumispõhjusti käsitleda ainult eristusvõime puudumise seisukohalt ning seega pidada neid samaväärseks. Need on esitatud määruse nr 40/94 kahes eraldi sättes.
39. Peale selle järeldeb ühtlustamisameti Esimese Astme Kohtule esitatud argumentidest, et ühtlustamisamet on ise ka arvamusel, et taotletaval tähisel puudub eristusvõime, kuid sellest hoolimata ei pea seda kauba enda loomuomasest kujust tulenevaks.
40. Tähiseid, millel puudub eristusvõime artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt, võib registreerida määruse nr 40/94 artikli 7 lõike 3 kohaselt, kui need on kasutamise käigus muutunud eristavaks. See ei kehti artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis i nimetatud tähiste kohta, mis koosnevad kauba enda loomuomasest kujust.
41. Peale selle ollakse ühisel seisukohal, et hagejal puudus võimalus avaldada oma seisukohta seoses apellatsioonikoja esitatud uue absoluutse keeldumispõhjusega, mille järgi peab taotletav kuju olema artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti ii kohaselt vajalik tehnilise tulemuse saavutamiseks.
42. Järelikult rikkus apellatsioonikoda hageja kaitseõigusi, kui jättis hageja ilma võimalusest esitada oma seisukohti seoses kahe uue absoluutse keeldumispõhjusega, mis apellatsioonikoda omal algatusel kohaldas.
43. Seetõttu tuleb selles osas väitega nõustuda.

Registreerimistaotluse vastuvõetamatuks tunnistamise põhjendatus

44. Nagu Esimese Astme Kohus on eespool tuvastanud, ei ole apellatsioonikoda pädev omal algatusel esitama taotluses tehtud vormilist viga, seega ei ole alust kontrollida, kas ta on peale selle valesti kohaldanud ka määruse nr 40/94 artikli 44 lõiget 2, nagu hageja väidab.

Apellatsioonikoja kohaldatud registreerimise kolme absoluutse keeldumispõhjuse põhjendatus

45. Põhjusel, et vaidlustatud otsusega rikuti kaitseõigusi, kui toodi omal algatusel esile kaks absoluutset keeldumispõhjust, ei pea Esimese Astme Kohus vajalikuks selle põhjendatust käsitleda.

46. Kõnealuses menetluses on seetõttu vaja teha otsus selle absoluutse keeldumispõhjuse kohta, mis on seotud tähisega, mis koosneb ainult artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis i sätestatud kauba enda loomuomasest kujust.
47. Selles osas väidab hageja peamiselt, et vaidlusalune kuju ei ole tahke seebi tavaline kuju ning et apellatsioonikoda tõlgendab liiga avaralt kõrvalekaldumist üldisest reeglist, mille kohaselt võib märk koosneda kujust.
48. Ühtlustamisamet möönab, et artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti i ei saa ilmselgelt kohaldada kuju suhtes, mille registreerimist hageja taotleb.
49. Artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti i kohaselt ei registreerita tähiseid, mis koosnevad kauba enda loomuomasest kujust.
50. Piisab kui tõdeda, et taotletav kuju on pikisuunas nõgus ning et selles on süvendid, mis ei vasta toote enda loomuomasele kujule, nagu ühtlustamisamet on Esimese Astme Kohtus õigesti märkinud. Ollakse ühisel seisukohal, et kaubanduses on seepe, mille kuju on kõnealuste tunnusjoonteta.
51. Apellatsioonikoda rikkus õigusnormi, kui ta absoluutset keeldumispõhjust aluseks võttes väitis, et märk koosneb üksnes kauba enda loomuomasest kujust, nagu on ette nähtud artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktis i.
52. Selles osas tuleb väitega nõustuda.

Väide, et registreerimistaotluses esitatud kuju on liikmesriikides registreeritud

53. Hageja tõdeb, et mitu liikmesriiki registreeris taotletava kuju seebi kaubamärgina pärast seda, kui riiklikud ühtlustamisametid olid kontrollinud käesolevas asjas kohaldatavat absoluutset keeldumispõhjust.
54. Ühtlustamisamet väidab, et kontrollisuuniste (ühtlustamisameti ametlik teataja, 1996, lk 1327) punkti 8.1.4 kohaselt järeltas apellatsioonikoda pärast riiklike registreeringute asjakohasuse hindamist põhjendatult, et need ei ole ühtlustamisametile siduvad.
55. Esimese Astme Kohus on vastavalt määruse nr 40/94 preambuli esimesele põhjendusele seisukohal, et ühenduse kaubamärgi eesmärk on võimaldada „samalaadsete vahenditega eristada ettevõtjate tooteid ja teenuseid kogu ühenduses riigipiiridest olenemata.“
56. Liikmesriikides tehtud varasemad registreerimised on sellest tulenevalt seik, mida võib ühenduse kaubamärgi registreerimisel küll arvesse võtta, kuid sellel ei ole otsustavat kaalu.

57. Määruse nr 40/94 preambuli teises põhjenduses nimetatud ühenduse kaubamärgi ühtsuse põhimõtet silmas pidades on ilmne, et kõnealuses väites tõstatatud küsimust käsitledes ei rikkunud apellatsioonikoda õigusnormi.

58. Sellest tulenevalt on väide alusetu ning tuleb tagasi lükata.

Järeldused

59. Kõiki eespool nimetatud kaalutlusi arvesse võttes otsustab Esimese Astme Kohus, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada niivõrd, kui võrd apellatsioonikoda on ületanud oma pädevust, kui ta esiteks tunnistas omal algatusel vastuvõetamatuks vaidlusaluse registreerimistaotluse; teiseks jättis taotleja ilma võimalusest esitada märkusi registreerimise kahe uue absoluutse keeldumispõhjuse kohta, mida ta omal algatusel kohaldas, ning kolmandaks lükkas tagasi märgi registreerimise taotluse põhjendusel, et märk koosneb kauba enda loomuomasest kujust artikli 7 lõike 1 punkti e alapunkti i tähenduses.

Kohtukulud

60. Kodukorra artikli 87 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuivõrd ühtlustamisamet on kohtuvaidluse kaotanud ja hageja on palunud kohtukulud ühtlustamisametilt välja mõista, jäetakse ühtlustamisameti kohtukulud tema enda kanda ja mõistetakse ühtlustamisametilt välja hageja kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

määrab:

- 1. Tühistada Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) kolmanda apellatsioonikoja 15. märtsi 1999. aasta otsus (kohtuasi R74/1998-3);**
- 2. Jätta ühtlustamisameti kohtukulud tema enda kanda ja mõista ühtlustamisametilt välja hageja kohtukulud.**

Pirrung

Potocki

Meij

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. veebruaril 2000 Luxembourgis.

H. Jung
Kohtusekretär

J. Pirrung
President

